

Datum: 2025-10-07
Diarienummer: 2025-10393-2
Enhet: Rättsenheten

Mottagare:
Justitiedepartementet
103 33 STOCKHOLM
Referens:

En straffreform (SOU 2025:66)

Säkerhetspolisen har fått ovanstående betänkande på remiss från Justitiedepartementet och yttrar följande utifrån de intressen myndigheten har att bevaka.

Säkerhetspolisen ansvarar bland annat för att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet samt utreda och beivra högmålsbrott och brott mot Sveriges säkerhet enligt 18 och 19 kap. brottsbalken.

Säkerhetspolisen delar utredningens uppfattning att brotten i 18 och 19 kap. brottsbalken är synnerligen allvarliga och i flera fall medför fara för rikets säkerhet eller till och med för rikets bestånd. Utredningen har dock valt att lämna straffskalorna oförändrade med motiveringen att brottens allvar redan fångas upp av de straffskalor som för närvarande är föreskrivna för brotten. Säkerhetspolisen delar inte den bedömningen. Skälen för detta är följande.

Det råder ett allvarligt säkerhetsläge i Europa och omvärlden och det finns risk för ytterligare försämringar. Hoten mot Sveriges säkerhet är idag betydligt mer mångfacetterade och allvarliga än vad de var då 18 och 19 kap. brottsbalken infördes. Det hot som främmande makt och ideologiskt motiverade aktörer utgör mot Sveriges säkerhet är påtagligt. Ett flertal länder bedriver idag olovlig underrättelseverksamhet och annan säkerhetshotande verksamhet i Sverige.

De senaste årens brottsutveckling i Sverige visar även att det finns en stor mängd personer och grupper i Sverige med tillgång till både skjutvapen och sprängmedel. Det finns enligt Säkerhetspolisen en risk för att personer och grupper med antagonistiska syften nyttjar denna situation. Det kan exempelvis ske genom att nätverk eller sammanslutningar med tillgång till vapen och vapenträning eller annan förmåga försöker etablera parallella samhällsstrukturer eller utmana den rådande samhällsordningen.

Globaliseringen och den tekniska utvecklingen medför även nya sårbarheter samtidigt som det underlättar för antagonistiska aktörer, såväl statliga som ideologiskt motiverade, att utöva hot och våld. Det tar sig bland annat uttryck i påverkanskampanjer och cyberangrepp mot samhällsviktig verksamhet. Här finns exempel på sammanslutningar vilka har som uttalat mål att genom förvrängda budskap och narrativ rekrytera ett större antal personer i syfte att med våld eller andra till buds stående medel hota samhällsordningen.

Exempel på straffbestämmelser där straffskalorna bör skärpas för att bättre spegla brottens allvar är de om olovlig kårverksamhet enligt 18 kap. 4 § brottsbalken, spioneri enligt 19 kap. 5 § brottsbalken, obehörig befattning med hemlig uppgift samt grov obehörig befattning med hemlig uppgift enligt 19 kap. 7 och 8 §§ brottsbalken. Straffskalorna för uppräknade brott börjar, trots brottens allvar, på böter eller fängelseminimum.

Brotten i 18 och 19 kap. brottsbalken är därtill ofta svårutredda och det finns ett stort behov att kunna använda hemliga tvångsmedel i den utredande verksamheten, vilket i vissa fall begränsas av de låga straffskalorna.

Datum: 2025-10-07

Diarienummer: 2025-10393-2

Sammanfattningsvis anser Säkerhetspolisen, särskilt med beaktande av det rådande säkerhetsläget och samhällsutvecklingen, att straffskalorna för brotten i 18 och 19 kap. brottsbalken inte återspeglar brottens allvar och den påverkan brotten kan innebära för Sveriges säkerhet.

Säkerhetspolisen vill slutligen understryka att det utöver en skärpning av straffskalorna finns ett behov av att göra en bredare översyn av brotten i 18 och 19 kap. brottsbalken. En översyn av det straffbara området krävs i syfte att skapa ett tydligare och mer ändamålsenligt regelverk för hur högmålsbrott och brott mot rikets säkerhet ska bedömas och straffas.

Detta remissyttrande har beslutats av säkerhetspolischefen Charlotte von Essen. Föredragande har varit verksjuristerna Karolina Helling och Jenny Almegård.